

БИЛТЕН

БРОЈ 1

ЈАНУАР 2010

САСТАВ ВАЗДУХА У СТАЈАМА

У стајама долази до раслојавања гасова који су најзаступљенији у ваздуху. То су осим азота, кисеоник и угљен диоксид. Угљен диоксид је тежи од кисеоника па се нагомилава у доњим слојевима ваздуха, а то је управо тамо где стока дише док лежи. Осим ових у стајском ваздуху су присутни гасови који потичу од метаболичких процеса и разградње урина и чврстог стајњака, а који су веома штетни. То су амонијак, сумпор-водоник, угљен-моноксид итд. Уз све ово не треба заборавити праšину која се јавља као последица свакодневних послова у стаји као што су храњење, чишћење итд.

Угљен-диоксид је штетан гас, тежи је од ваздуха, па се накупља у дну стаје. Под дејством овог гаса стока постаје безвољна, слабије једе, лакше оболи, а при већој концентрацији изазива сметње у дисању, а при дужем удисању доводи до тровања и гушења животиња.

Угљен-моноксид је гас без боје и мириса, тежи је од ваздуха и веома отрован, у плућима се везује за хемоглобин, онемогућавајући преузимање кисеоника, због чега настаје гушење.

Амонијак је гас оштрог мириса који се ослобађа из стајњака. Оштећује слузокожу и дужим деловањем изазива обољење плућа. Доласком у крвоток везује се за хемоглобин, што умањује транспорт кисеоника и изазива анемију.

Сумпор-водоник је врло отрован гас. Настаје разлагањем протеина, утиче на нервни систем и доводи до сметњи у дисању. Има јак мирис који подсећа на покварена јаја и може да изазове тровање и у малим количинама које не могу да се осете чулом мириса.

Прашина у објектима потиче од хране, сламе, полена, плесни, паразита и др. Може да буде носиоц живих микроорганизама често и патогених. Осим што утиче на здравље и прираст животиња штетна је и по здравље фармера и век коришћења опреме.

Човек тешко може да запази да је ваздух у стаји истрошен јер је у висини главе човека ваздух најбољег састава. Најбоље је проценити према понашању животиња. Краве су узнемирене, ако су везане често устају и поново лежу или ако су слободне покушавају да нађу погодније место за дисање у стаји.

Из свега изнетог произилази да ваздух у стајама треба редовно измењивати како би по саставу био што приближнији атмосферском ваздуху. Уколико се у стајама налази подмладак овоме треба посветити још већу пажњу али при томе водити рачуна да се та грла не излажу промаји. У новијим објектима треба предвидети вентилацију као начин измене ваздуха.

дипл. инж. Биљана Алексић, сточарство

ПРИПРЕМА ЗЕМЉИШТА ЗА САДЊУ ВОЊАКА

Садња воњака се обавља од новембра до априла, у зависности од временских прилика и припремљености земљишта.

Када земља није смрзла и када је температура ваздуха изнад нуле, а земљиште припремљено или јаме ископане, могу се садити воћке. Зимско сађење је боље од пролећнег.

Хемијска анализа земљишта претходи припреми земљишта на коме се планира подизање воћњака. На основу ових резултата, као и претходног начина коришћења земљишта на коме се жели да заснује воћњак зависи обим радова око припреме земљишта.

Мере припреме укључују: чишћење и равнање земљишта, повећање плодности земљишта, регулација киселости земљишта, риголовање – дубока обрада земљишта, плитка обрада земљишта.

Не препоручује се подизање воћњака на крчевинама старих воћњака или шума. Овакве површине се могу користити за воћарску производњу после паузе од три до пет година, како би се у току тог временског периода одстранили преостали остаци корена и извршила разградња и неутрализација токсичних излучевина корена претходног растиња. Овај временски период се може скратити на површинама које су раније коришћене за воћарску производњу, уколико се планира узгој друге воћне врсте, или промена подлоге. У овим случајевима пожељно је да временски период одмора земљишта није краћи од три године. Одмарање земљишта подразумева гајење ратарских култура, уз поправку његових физичких и хемијских својстава, по потреби. На површинама где су расле

само травне формације одмарање земљишта није потребно.

За воћњак треба бирати осунчане и положаје скривене од директног удара ветра. У близини воћњака треба искрчити шибље и дивље форме воћа које може бити заражено вирусима и другим патогенима и болестима.

На основу хемијске анализе земљишта одређује се мелиоративно ђубрење. Хемијска анализа показује садржај појединих, пре свега макро елемената и калцијум карбоната, који ако се налазе у сувишку могу да буду ограничавајући фактор за гајење појединих воћних врста (крушка на дуњи, бресква). За добро успевање воћке захтевају дубоко и растресито земљиште, добро обезбеђено водом, које садржи 3% благог хумуса, 5-10% лакоприступачног фосфора и 20-25% лакоприступачног калијума у 100 грама ваздушно суве земље. Ово ђубрење треба да прати дубоко орање – обавезна мера основне припреме земљишта којом се омогућава распростирање коренове мреже по већем простору што доприноси снажнијем развоју воћке.

Слободне површине без корова, у циљу поправке физичких и хемијских особина, пре дубоког орања потребно је пођубрити стајским ђубривом и комплексним NPK ђубривом (8:16:24; 5:15:30; 10:20:30), комбинације са мањим садржајем азота. Обично се 2/3 ових количина растури пре дубоке обраде, а остатак пред фину припрему земљишта за садњу.

Припрема земљишта намењеног за садњу садница треба да обезбеди да се у њему жиле могу успешно развијати, не наилазећи ни на какве јаче механичке сметње, као и пораст коренове мреже у складу с биолошком природом сваке воћке. Полазећи од ове чињенице, најбоље је ако се земљиште на одређеној дубини припреми на целој површини.

Груба припрема земљишта за садњу

обавља се тешким дрљачама или тањирачама - поравнају се и уситне правци будућих редова, а фина припрема сетвоспремачем или ротофрезом непосредно пред садњу како би се обезбедила ситна земља неопходна у процесу садње.

Ако се садња планира на доста стрмим теренима, или мањим површинама где је економски неоправдано или немогуће спровести дубоко орање, копају се веће рупе (јаме) за садњу, 100-120 центиметара у пречнику и 40-50 центиметара у дубину. Јаме се копају најмање месец дана пре јесење садње, или с јесени, оставе се да презиме, а садња се обавља кад земљиште измрзне, уситни и буде једноставно за садњу.

Након fine припреме површине за садњу следи копање јамића (25 до 30 cm). Фину припрему земљишта треба обавити непосредно пред садњу, односно копање јамића, који треба да буде довољно велики да може да се смести корен саднице.

Дубина садње одређује се на основу кореновог врата, који мора бити у висини површине земље. Жиле садница воћака треба при садњи правилно распоредити у јами, а затим корен покрити ситном, плодном и умерено влажном земљом и добро нагазити ради што бољег контакта корена саднице са земљом. На крају сваку садницу треба добро залити водом (5 до 10 литара), посебно при пролећној садњи.

При садњи на свежим крчевинама, пожељно је донети нову свежу земљу за загртање корена и обавезно користити стајњак при садњи (никако га не стављати на корен).

Пажњу обратити на размак садње и сорте опрашиваче.

дип. инж. Мирјана Остојић, воћарство

ПРИХРАЊИВАЊЕ ПШЕНИЦЕ

Прихранивање се обавља по правилу, азотним ђубривима или комплексним ђубривима у којима је азот апсолутно доминантан. У ђубрива која се користе за прихрањивање пшенице спадају КАН, УРЕА и АН.

Азот, односно комплексна ђубрива у којима доминира азот, захтева посебан начин прихрањивања, који се, углавном, састоји у томе да се таква ђубрива за прихрањивање не употребљавају одједном, већ подељено у најмање два obroка. Није могуће дати једну сталну препоруку колико пута треба допунских ђубрити и прихрањивати пшеницу, јер то зависи од многих чинилаца (стање усева, плодност земљишта, временске прилике). Ипак, може се рећи да поред предсетвеног ђубрења треба извршити најмање два прихрањивања, и то: прво-одмах по отапању снега, једним од напред поменутих погодних комплексних ђубрива, и друго прихрањивање – азотним ђубривима или комплексним у којима доминира азот.

дип. инж. Љиљана Петрић, ратарство

СТАЊЕ ОЗИМИХ УСЕВА

Зимски услови ове године погодовали су пшеници, нарочито оној из каснијих рокова сетве за достизање одговарајућег степена развоја и формирање задовољавајућег склопа.

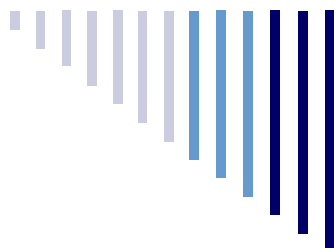
За касно посејану пшеницу још увек постоји опасност од измрзавања. Уколико дође до наглог и јачег захлађења и уз недостатак снежног покривача, биљке које нису прошле кроз фазу јаровизације и нису довољно прилагођене ниским температурама ваздуха могу бити оштећене.

Фебруар је месец када треба почети са прихраном али уз одговарајућу анализу земљишта. За прихрану озимих усева треба припремити азотна ђубрива (КАН или УРЕА). На киселим земљиштима препоручује се употреба КАН-а. Минимална количина 200-300 кг/ха. Треба напоменути да на основу стања усева у пролећном периоду уколико ове количине нису довољне, треба припремити још једно прихрањивање и то негде средином априла да би се обезбедиле довољне количине ђубрива за наливање зрна.

дип. инж. Љиљана Петрић, ратарство

ПРЕГЛЕД ЦЕНА СА ЗЕЛЕНЕ, КВАНТАШКЕ И СТОЧНЕ ПИЈАЦЕ У КРАЉЕВУ - 08. ЈАНУАР 2010:

П О В Р Ћ Е			В О Ћ Е			ПИЈАЧНЕ ЦЕНЕ СТОКЕ	
Производ	Зелена	Кванташ	Производ	Зелена	Кванташ	Производ	Цена (дин/кг)
	Цена (дин/кг)	Цена (дин/кг)		Цена (дин/кг)	Цена (дин/кг)		
Цвекла	40	20	Банана	80	70	Телад женска	250
Кромпир црвени	30	15	Крушка	60	50	Телад мушка	290
Спанаћ	/	120	Лимун	100	80	Јунад до 300 кг	155
Лук црни	50	40	Грожђе	350	170	Јунад више од 480 кг	150
Лук бели	400	300	Ананас	200	150	Краве за клање	125
Целер	200	100	Јабука - остала	30	20	Прасад до 25 кг	180
Пасуљ	200	130	Поморанца	80	55	Јагњад	240
Купус	40	25	Нар	200	130	Двиске	150
Празилук	120	75	Киви	120	85	Овца	120
Шаргарепа	50	35	Орах	450	350	Овнови	150

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА ИБАР д.о.о.

Краљево, Зелена Гора бр. 29

Тел/Факс: 036 / 315-053; 315-054

Е-пошта: pssibar@sbb.rs